

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 137 - MAIG DE 1992 - PREU: 150 Pts

Aquesta és una foto simpàtica que té ja un grapat d'anys. Segurament sense que vos ajudàssim identificaríeu na Sebastiana Floquet, Sebastiana Merris, Magdalena Paloueta, Des Molí de N'Andreu, Catalina Estaca, Apolònia Mindona, Maria Basseta, Mestressa Ferrera (+), Rosa Tomàs, Des Molí de N'Andreu, Cati Estaca i Rosa Nyam. Es va fer davant el que aleshores era Teatre Principal.

EDITORIAL

LA LLEI D'ESPAYS NATURALS

Quan el Parlament Balear aprovà la Llei d'Espais Naturals, molts férem un alè perquè representava un intent seriós de protegir, encara que fos a la baixa, unes zones relativament verges, uns indrets que encara no havien estat víctimes de l'explotació sovint brutal i irracional dels urbanitzadors i especuladors. Però ja de bell antuvi els dirigents del PP manifestaren el seu desacord amb una Llei que ells consideraven massa restrictiva i proteccionista i anunciaren que, si els resultats de les eleccions els eren favorables, estaven disposats a modificar-la. Una vegada aconseguit l'èxit electoral, no s'han cansat de reiterar la seva intenció de revisar la Llei i darrerament sembla que augmenten els rumors de presentació de propostes de modificació.

No cal dir que aquesta revisió que s'intenta tendeix a rebaixar el grau de protecció i a reduir la superfície protegida. La Llei vigent no és òptima ni d'un bon tros; la consideram una llei digna i possiblement la millor que es podia aconseguir dels nostres governants. I ara, amb l'excusa del progrés i del desenvolupament econòmic, la volen retallar més; com si no sabéssim que l'únic que pretenen és el guany immediat, sense una previsió de futur i oblidant-se de les funestes conseqüències que es poden derivar de la degradació progressiva i continuada de la nostra terra.

Sembla que les modificacions que es volen fer no afecten directament el nostre poble. Recordareu que en aquests moments la Llei protegeix el massís de Randa i les zones forestals que l'envolten, i això pareix que no es vol canviar. Ara bé, el que hauríem d'aconseguir és incloure entre els espais protegits alguna zona com Sa Costa de Sa Serra o els Baixos de Pina que, per poc que ens descuidem, aviat estaran degradats.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida.

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador.
Petra.

ES SAIG només es responsabilitza de
l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet

Administra: Directiva Obra Cultural.
Mecanografia: Mireia Mulet

Col.laboren: Pere Mulet. Joan Trobat,
Joan Mulet, Biel Bibiloni, Catalina
Martorell, Biel Sastre, Miquel Fiolet,
Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor
Mulet, Miquel Serra, Antònia Maria
Mulet.

CALAIX DE SASTRE

JA HA COMENÇAT LA PROCESSÓ

Fins fa poc qui no havia anat mai a Lourdes era observat com un descregut irreverent i perillós. Ja sé que havia d'haver escrit Lorda en lloc de la forma francesa falsa i assassina. Però determinades vivències només poden esser reviscudes amb les mateixes veus, amb les mateixes olors...Sí, Lourdes ha estat durant molts d'anys centre d'obligat pelegrinatge. Certament ara li ha sortit una competidora molt forta. ¿I on vol anar tothom ara? És clar; l'Expo serà, és ja, la Lourdes del 92.

La cerimònia de benedicció de les instal·lacions fou fastuosa: no hi mancà el Sant Pare ni la cúria cardenalícia; però també hi assistí tota la faràndula de bisbes, canonges, capellans, vicaris i escolanets d'amèn, per formar la base imprescindible de suport de l'encotillada presidència. Ja se sap, per desgràcia l'espai no és infinit i, per més que feren oli, no hi caberen tots els que són i volen ser. Però tranquils, ni que sigui amb una miqueta de retard, ja trobaran un o altre forat satisfactori de frustracions momentànies. I fora de la santa cerimònia, per protegir-la i guardar-la, hi havia la immortal però modernitzada Santa Inquisició -blau, els vestits; esmolades, les eines- que donaren el merescut garrot als quatre heretges inconformistes de sempre, les ferides dels quals, per molt espectaculars que siguin, no són dignes de sortir als mitjans informatius de reconeguda solvència i imparcialitat.

Darrera dels pastors, els ramats, que per això són ramats. Amb el tren ràpid -tan ràpid que s'equivoca de via; o sigui que qualsevol dia el trobarem per devers Santa Eugènia- amb vol sense motor, amb bicicleta, a peu, fent cucaveles o de la forma que sigui, però l'important és anar-hi. Anar-hi per guanyar el jubileu sant sevillà, així com també la consideració més distingida d'amics, parents i coneguts. Vet aquí la versió actualitzada del conte universal i etern: "Digue'm, mirallet màgic, ¿qui és l'imbècil que encara no ha visistat l'Expo?" I no vull ser jo el receptor de les befes i els insults substitutoris de la famosa poma enverinada.

De manera que ja m'han convençut. Curt de doblers com sempre, ja em disposava a vendre la collecció enquadernada de discursos reials, la barca de diumenger i la vaixella platejada que em va regalar el banc, quan, amb l'aigua al coll, una notícia del diari m'ha fet de roda salvavides. Han inaugurat la Feria de Abril de Palma! Es veu que el negoci funciona i, sense dubte pensant en els pobres de solemnitat com jo, cada vegada n'obrin més sucursals. Serà una Lourdes de segona categoria, però amb l'estalvi, no s'hi juga. Sevilla, acabes de perdre un client. "Zalú y gracias, rezalaos!".

EN CALAIX DESASTRE

M'HAN DIT QUE DIUEN

Ja ho hem dit altres vegades, però és que cada any ens sorprèn veure com el dia de la festa de la Pau, després de quatre o cinc dies de festa, sembla com si ningú fes feina: cada any hi ha una gentada, ienguany igual. El que sí hem pogut comprovar és que molta gent hi torna anar a peu, després d'uns anys en què la majoria hi anava en cotxe. Enguany les carrosses motivaren comentaris ben dispars: uns trobaven que eren magres, degut al fet d'haver eliminat la competició i que totes tenguessin el mateix import en metàl·lic, però altres trobaven que no, que com sempre n'hi havia de bones i de dolentes, i que era millor treure el sentit competitiu que abans hi havia. El problema ara està en veure, per part dels organitzadors, què més convé per a l'any qui ve.

Com és un fet a tenir en compte el que no es presentà cap membre del jurat del Certamen Poètic i un bon grapat dels guanyadors dels premis o accèssits. Menos mal que en Llorenç "Mora", amb la seva facilitat per glosar, se'n va sortir airós amb molta gràcia.

De la festa damunt s'era només volem fer un comentari unànim: el merder de papers i llaunes i pots que hi havia al final de la festa. És trist i diu molt poc en favor del civisme dels algaidins. Pel que fa a la festa, en sentírem un que ho definia bastant bé: els qui hi participen s'ho passen molt bé, els qui miren es cansen d'estar al sol.

Naturalment, i suposam que durant molt de temps, hem de parlar de la pols: tot el poble és un nigul de pols, que se fica dins les cases, dins els cotxes, dins la roba...Ja sabem que no podem donar la culpa a l'Ajuntament (com diuen que sempre feim), però el que sí hem de demanar és que haurien de fer via a asfaltar, que si per Sant Jaume sa Plaça està com ara...El que ens han dit és que entre els més joves hi ha un nou esport per plaça: ara es proven a veure, arrancant els cotxes o motos, qui tira les pedres i la gravilla més lluny amb les rodes. I no vos podeu imaginar lo aviat que n'han après, i lo bé que ho fan.

Una cosa sí que han aconseguit les síquies: ara l'autocar de línea no té cap problema per donar la volta a sa plaça, no hi ha cap cotxe que li faci nosa, i això que n'hi ha més que mai, de cotxes: ara s'atura devers es Molí den Xina. I no ens estranyaria que no volgués tornar per plaça d'ara endavant. Però si això ha de durar, hauran de fer una mica d'enramada per a la gent que quan plou se banya i quan fa sol es torra de valent.

Fa dies que han aparegut dos contenidors davant l'Església, i ja hem sentit comentaris que troben que no hi tenen cap feina allà. Realment no és una gran idea, posar-los en aquest lloc, estèticament al manco. Pensem que si la gent treu la seva bossa de fems davant el seu propi portal no hi ha cap problema, sobretot si tenim en compte que no és una zona massa poblada d'habitants ni de locals comercial o indústries.

A Algaida tenim moltes obres "rars" o "polèmiques"; qui més qui manco coneix un grapat de xalets que han mester tomar, sigui per la zona on estan o per lo mal fets que estan. A més a més, en tenim de grosses, d'obres, que han creat controvèrsia: fàbrica d'asfalt, parc prehistòric, Modelmon, Son Trobat, xalets adosats de Pina...Normalment en sentíem parlar abans, durant i després de la seva construcció, però sempre acabaven allà on eren. La darrera que hem sentit és un "camp d'aviació", per avions de jugueta, dels que en diuen teledirigits, anant cap a Pina; segons ens han dit, ocupa un bon grapat de metres que han asfaltat al mig d'una finca. No sabem si han demanat permís de cap classe, però hi ha veïnats que no n'estan gens contents, troben que fan massa renou.

Tal com ens ho han dit vos ho contam: sembla ser que hi ha qualque funcionari del nostre Ajuntament que sovint resulta difícil de localitzar i un bromista li va deixar damunt la seva taula un picarol. El que ens ho contava deia que a més del picarol li havia d'haver deixat un collar.

UN SORD

FOTO ANTIGA

Aquesta foto que ens ha cedit na Catalina Bondia correspon a l'any 1918.

Aquí teniu un grup de "perdiuers" -en el bon sentit de la paraula- que es reuniren per celebrar el final de la temporada de caça. De totes formes, ens han assegurat que en falten uns quants dels més constants i pacients i que, en canvi, se n'hi han afegit una sèrie que, de perdius, res de res.

NOTICIARI

FESTA DE LA PAU

El dimarts de Pasqua, seguint la tradició, celebrarem la Festa de la Pau que s'inicià amb la concentració de la gent a Sa Plaça per veure les carrosses. Enguany els comentaris bastant generalitzats eren que la qualitat -amb qualche excepció- havia baixat i que la supressió del caràcter competitiu que se li havia donat tradicionalment pot minvar l'interès dels al.lots participants. Potser seria qüestió de trobar una fórmula intermitja que premiàs l'esforç dels millors sense proclamar uns perdedors.

Foren moltes les persones que pujaren a Castellitx a peu; aquest és un bon costum que s'havia anat perdent i que sembla ben recuperat. Ja a La Pau, amb l'església i el porxo plens de gom a gom, es va dir una missa concelebrada i seguidament es va donar pas al XXIV Certamen Literari que du el nom de Castellitx.

Va actuar de mantenidor en Pere Fullana que parlà de l'església mallorquina -i més concretament de la d'Algaida- de finals del segle passat i de principis de l'actual i de la seva postura davant els conflictes socials. La seva dissertació, plena de curioses anècdotes, va ser seguida amb molta atenció.

A continuació es va llegir el veredicte del Jurat que va ser el següent:

Premi de Poesia:

"Tardor". Lema: Fulles seques.

Autora: Concepció Coll Hevia

Accèssits:

"L'hàbil vol de la libèl.lula"

"La interna llibertat"

Premi de Narració:

"La moixa". Lema: Banyalbufar.

Autora: Antònia Capó Amengual

Accèssits:

"Korol'Dama, Valet"

"La biòloga"

"Un estiu massa llarg"

Premi de Poesia Popular (Glosats):

"Llunari". Lema: Dotze pàgines.

Autor: Pere Bru Serrano i Darder

Accèssit:

"Es vi bo té nom"

El jurat l'integraven Josep Maria Llompart, Gabriel Janer Manila i Llorenç Capellà. Per cert que va ser molt comentat el fet que, per diversos motius segons sembla ben justificats, cap d'ells era present al lliurament de premis. Va actuar de mestre de cerimònies amb molt d'encert en Llorenç Antich "Mora". També va ser negativa la no presentació d'alguns dels autors premiats.

La festa damunt s'era va estar molt animada i el temps va acompanyar amb un dia primaveral.

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

L'Associació de Premsa Forana és notícia per dos motius: d'una banda, perquè es va inaugurar la nova seu a Sant Joan; i d'altra, per l'elecció de la nova Junta Directiva.

La inauguració i benedicció de la casa que acollirà l'Associació va comptar amb l'assistència del President del Govern Balear, el President del Parlament, el President del CIM, la Consellera d'Educació, Cultura i Esports, el Delegat del Govern Central a més de diversos Batles de la contrada. La benedicció de la seu va estar a càrrec del P. Salustià Vicedo, desplaçat expresament des de València.

Els diversos parlaments coincidiren a destacar la importància de la tasca que du a terme la Premsa Forana i el President Cañellas va destacar la feina de "saig" que correspon a les nostres publicacions.

Hi ha la intenció que aquesta casa de Sant Joan, a més de complir funcions per a les quals ha estat adquirida i adequada, es converteixi en una important hemeroteca al servei dels estudiosos de Mallorca.

Per altra part, se celebraren les eleccions per escollir la Junta Directiva que regirà l'Associació els pròxims anys. El nou equip directiu quedà configurat de la següent manera:

President: Carles Costa, de "Damunt, damunt", de Sant Joan.

Vicepresident: Miquel Company, de "Mel i Sucre" de Sant Joan.

Secretari: Onofre Arbona, de "Bona Pau" de Montuïri.

Tresorera: Maria Galmés, de "Flor de Card" de Sant Llorenç.

Vovals: Jaume Taberner, d'"Ariany".

Miquel Adrover, de "Ressò" de Campos.

Gabriel Gelabert, d'"Es Molí Nou" de Vilafranca.

Es tracta d'una directiva amb un equilibri entre gent nova i gent amb experiència dins la directiva a la qual oferim la nostra col.laboració.

PLUVIOMETRE

Enguany tothom es queixa que ha plogut poc i és que el dèficit que s'ha acumulat ja no es pot recuperar. El total d'aigua caiguda el mes de març va ser així mateix de 47 litres; i pel que fa al mes d'abril s'han recollit 45'1 litres. Com sempre aquestes dades ens les ha facilitades el nostre bon amic, Gabriel Martorell.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

El passat diumenge dia 26 un bon estol d'algaïdins i algaïdines així com qualcun de fora poble recorreguérem en bicicleta i a peu bona part del nostre terme municipal amb l'objectiu de visitar algunes de les restes arqueològiques que avui en dia conservam.

Aquesta visita va ser programada i dirigida p'en Bien Bibiloni, de Marina; les seves clares i precises explicacions ens ajudaren a entendre millor els pobladors que habitaren aquells indrets i els seus costums.

Visitàrem: la Cova den Fosca, una cova d'enterrament pretalaiòtica.
el talaiot de Son Coll.
els qanâts de Sa Mata i de Castellitx.
el molí d'aigua de Castellitx
les fonts de Castellitx i de Treurer.

Totes elles són restes de gran valor arqueològic, però corr greu perill la seva conservació. Necessiten una neteja i restauració, però de mans expertes.

La forta calor que feia va fer modificar l'itinerari inicial i decidírem deixar altres restes prou importants per visitar-les en una futura sortida.

Una bona escampadissa d'excursionistes i bicicletes

EL "QUINTO CENTENARIO", UNA REFLEXIÓ CRÍTICA

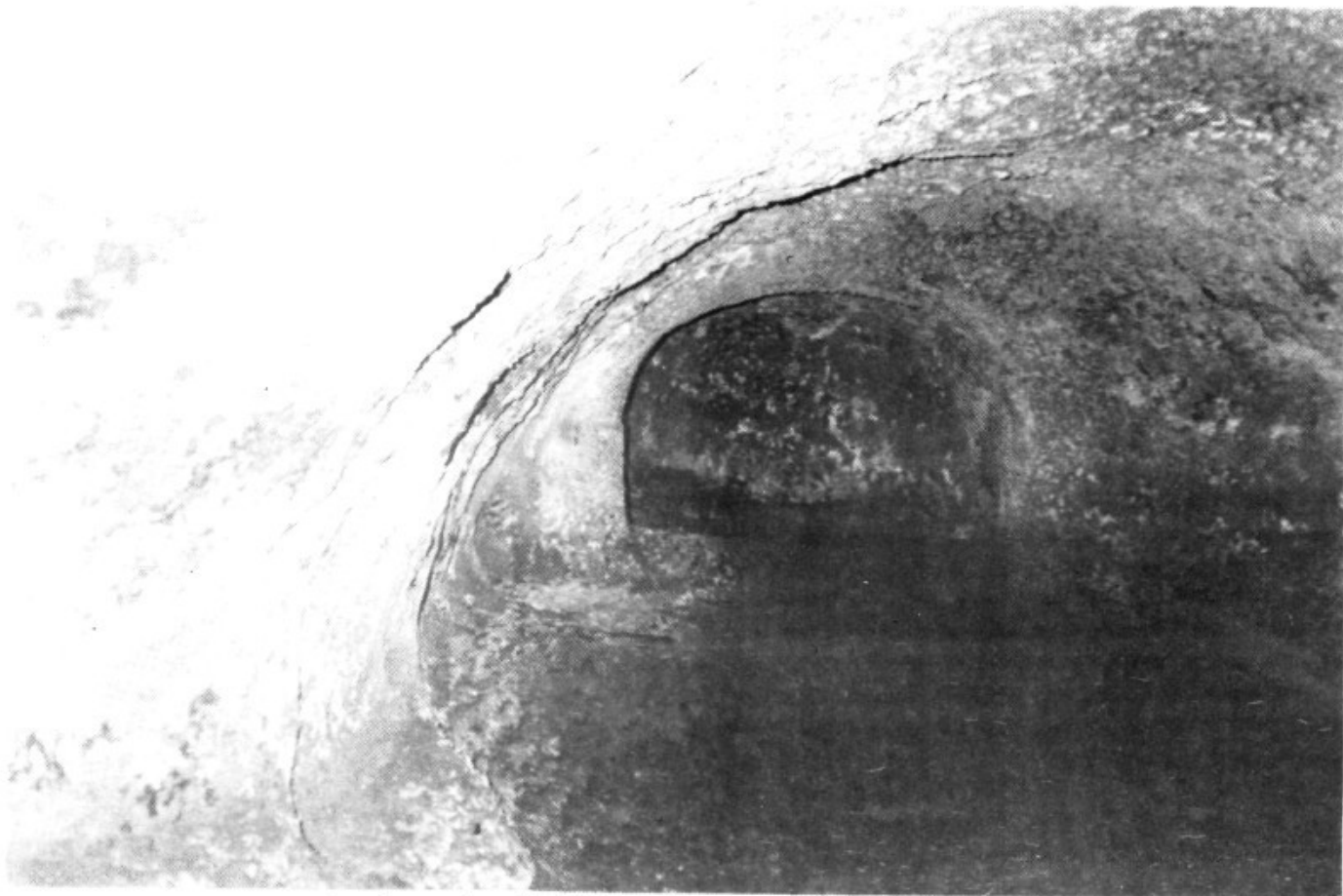
"Aquest no és el Guillem Daviu de les excursions", va dir en Fiolet a l'acabament de la conferència que en Guillem havia fet sobre el "Quinto Centenario". En efecte, la xerrada fou un conjunt de reflexions serioses i documentades sobre quina ha estat l'herència deixada per allò que mal anomenen "descubrimiento": europeocentrisme, d'una banda; pobresa, a l'altra banda de l'Atlàntic, i ambdues completament relacionades. Qui vulgui la pot llegir completa, la conferència, perquè en Guillem en va deixar un exemplar per a la biblioteca de l'Obra.

ACTIVITATS DEL MES DE MAIG

Dissabte dia 23, a les 21'30 hores, al local social, presentació dels llibres Susanna i l'estranger (narracions) i Crònica del desfici (poesia) de l'escriptor Miquel Bezares.

Diumenge dia 24, a Plaça i a partir de les 11 hores, celebració del dia del Llibre.

Diumenge dia 31, excursió de Deià a Lluc-Alcari a peu, passat per la Cala de Deià. Una passejada curta, hermosa i remullada (esperem).

La Cova den Fosca, una cova pretalaiòtica.

FESTA DE CASTELLITX

Vos oferim seguidament els treballs guanyadors del Premi de Poesia i Premi de Poesia Popular (Glosat) en el Certamen Literari de Castellitx d'enguany. En el pròxim número, Deo volente, ho completarem amb l'obra guardonada amb el Premi de Narració.

Feim públic el nostre agraïment a la Comissió organitzadora del Certamen per haver-nos permès la publicació d'aquests treballs.

IARDOR

Ara, quan nostra vida ja declina,
deixant enrera dolors i bonances,
ara que els anys ens han posat al front
una corona de cabells de plata,
seu a la meva vora, com amant
que ha compartit foscors i clarianes
d'un passat esvaït, sense adonar-nos,
com l'horitzó esvaiex les veles blanques...

Ara, quan les antigues passions ardents
són com cendres tenyides d'enyorança,
quan s'han mort els batecs de la sang jove
i dormim, ja tranquils, a dins la cambra,
quan ens miram els ulls, nets de la boira
que enteli de desig l'amor de l'ànima,
l'amor que sobrevis després de tot
i es fa tendresa reblida de calma;
ara, com dos amics que molt s'estimen
i tenen més records que no esperances,
agafats de les mans, encara fermes,
contemplarem la mort de l'horabaixa,
des del cordial silenci que ens envolta,
talment com si ens donàs una abraçada...

Guaitarem els niguls, en el crepuscle,
i les estrelles, com petites llànties,
s'encendran lentament, i ens diran coses
que ja no necessiten les paraules.

Sentirem que ens perdura l'emoció
 quan la música brolli com una aigua,
 o quan el pensament es faci ensomni,
 o quan neixi un poema en la mirada,
 íntimes coses que encar resten vives,
 posant en la tardor clarors daurades.

Visquem amb plenitud i fortalesa,
 company de tantes hores esfullades,
 i malgrat l'ombra que ja ens fan els anys
 sabem que mai la vida no s'acaba,
 per l'esperit serè que vetlla estels,
 quan tota altra inquietud s'asserenada.

Encar podem sentir que la bellesa,
 el temps, en nostre cor, la deixa intacta.

CONCEPCIÓ COLL HEVIA

LLUNARI

Primera

Mentre cantam ses lloances
 al Sant de ses Beneïdes,
 alimares enllestides
 fan gustoses ses matances.

Cremem velles esperances
 ja marcides pes rovell.

Es camp mostra es seu cabell,
 sortirà bona s'anyada;
 sa terra ja fou regada
 amb sa suor des parell.

Segona

Dissimulam amb colors
 sa nostra tristesa nua
 i s'avalot de Sa Rua
 disfressa nostres temors.

Facem amb tots es dolors
 un pilot d'escombraries!

Aquest món de malalties
 desitja sa veu més tendra;
 portam, en es cap, sa cendra
 poc després des Darrers Dies.

Tercera

Es vent portarà sa festa
 -tota plena de riquesa-
 de qui servà sa infantesa
 de Jesús, amb mà xalesta.

Sa serra, feinera i presta,
 fou s'ormeig des seu quefer.

Mai no brollà mot d'acer
 de sa dolçor des seus llavis,
 sinó bons consells, ben savis,
 exhalava el Sant Fuster.

Quarta

Augmentarà sa saó
 tot s'estalvi des pagès;
 es núvol haurà comprès
 que, de goigs, n'és portador.

Ha vençut el Redemptor!
 Sa Jaia ja no camina!

Des d'ara, sa disciplina:
 tota casta de panades
 i unes bones arrossades
 fetes amb brou de gallina!

Cinquena

S'abella dóna sa mel
treta de flor generosa;
en xuclar bresca gustosa,
nostres ulls cerquen el cel.

Trenquem, idò, tot es gel,
fruit de nostra bogeria.

Si, d'amor, sa melangia
esvaeix un xorc renec,
companyes de nostre prec
seran ses flors a Maria.

Sisena

Amb molt d'esment, sa figuera,
ja mostra sa figa flor;
es pagès troba un tresor
que surt des batecs de s'era.

Ses llàgrimes de Sant Pere
han adobat es conreu.

Començarem, amb bon peu,
a fruir de sa baldor
des camp i des seu amor;
tot això no té cap preu!

Setena

Sitges plenes de bon gra,
que no coneixen usura,
allunyen tota paüra
sobre terra de secà.

Sant Jaume -gelós- voldrà
que tornin es Cossiers.

Ells, de cames ben lleugers,
li dibuixin "es quadrat";
els gaudí Sant Honorat;
quin goig, veure'ls pes carrers!

Vuitena

Al Cel, Déu, se n'emportà
qui Déu portà, com penyora;
dins terra, tan gran Senyora,
com s'hauria de quedar?

Guiau-nos amb vostra mà
per aconseguir la Glòria.

Si, del món, sa breu història
no amaga vostre somris
i fruïm del Paradís,
nostra mort serà victòria.

Novena

Fa resplendir sa tardor
i regalar fantasia;
si trepitjam s'alegria
és perquè surti millor.

Amb llum que neix de fosc,or,
plens de goig, omplim sa bóta.

Si qualque bòtil s'esgota,
mai no el deixem refredar;
compartit amb so germà,
dolça enyorança rebrota.

Desena

Gírgoles, en es calius,
plat de reis, dins llar humil;
d'una finor tan gentil,
en romandrem tots captius.

Ulls espolsats i ben vius,
passegem es caragols.

Es fadrins formen estols
-més s'estrenyen es dogals-;
bé festegen es fanals
després des suc i es bunyols.

Onzena

Quan ses passades ventures
han deixat s'esclavitut,
coneixen sa quietud
que neix de ses sepultures.

De marbre són ses figures,
mes no en són ses recordances.

Treballaren esperances
-fonaments de nostres vides-
perquè, de penes patides,
han florit noves gaubances.

Dotzena

Per l'Amor de Déu naixéreu,
sens màcula concebuda;
quan la Joia fou rebuda,
sant habitacle li féreu.

Filla de David, ja n'éreu,
en temps d'Eva, desitjada.

De confit, vostra tonada,
bressola nostra Promesa;
s'alè de s'estable besa
qui fa fugir sa gelada.

PERE BRU SERRANO I DARDER

PARROQUIA DE SANT PERE I SANT PAU

Calendari pastoral del mes de maig:

Cada diumenge a les 6 de l'horabaixa hi haurà celebració del mes de Maria i missa a La Pau de Castellitx.

Dilluns dia 4: a Montuïri, conferència dedicada als Consells Parroquials de les parròquies solidàries a càrrec de Sebastià Salom sobre "Testimonis del Ressuscitat".

Diumenge 24 de maig a les 12, unció de malalts comunitària a l'església parroquial.

DEFUNCIONS

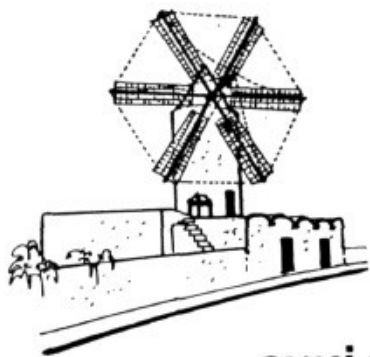
Catalina Puigserver Cantallops. Va
morir dia 19 d'abril als 96 anys.

NAIXEMENTS

Guillem Josep Gelabert Vanrell, fill
de Joan i Jerònia Maria. Va néixer
dia 7 d'abril.

Rosa Maria Oliver Gili, filla de
Gregori i Margalida. Nasqué dia 13
d'abril.

Jaume Rigo Pou, fill de Bernat i
Jacinta Maria. Vingué al món dia
14 d'abril.

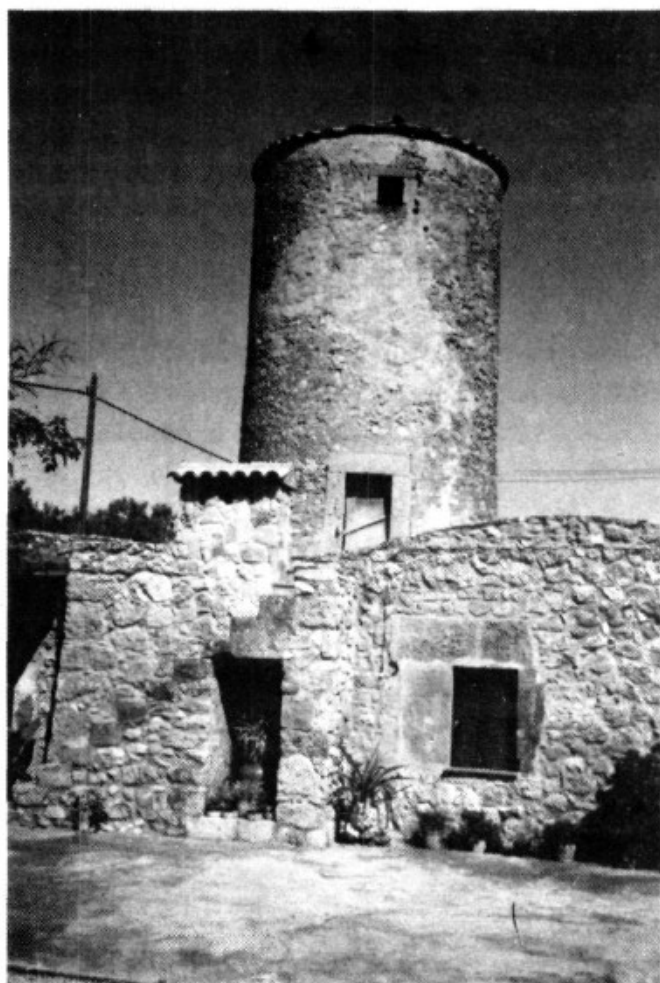
Els Molins Fariners d'ALGAIDA

avui: **MOLÍ D'EN BOSSO**

En aquesta ocasió parlarem un poc del Molí d'en Bosso, situat al cap d'amunt del Carrer d'Es Sol, cantonada al de Cabrit i Bassa, tocant ja a fora-vila. Aquesta contrada era coneguda antigament amb el suggestiu topònim de Na Fiola, tal com queda descrit a l'escriptura que notifica l'herència del molí.

La data de la construcció és ja bastant difícil d'identificar per mor de l'erosió que ha provocat el pas del temps a la pedra llindar del portal d'accés a la torre, damunt l'envelador. Aquesta data correspon a l'any 1640. Antigament hi havia una altra data gravada a la clau de l'arc interior entre naus, però, com que fou substituït amb les reformes, aquesta data s'ha perdut.

L'estructura bàsica més primitiva del molí consta de quatre naus de bòveda de canó en forma de creu esvástica imperfecta i la torre centrada. Vegeu als plànols adjunts la distribució antiga del molí i les reformes que ha sofert al llarg del temps. La primera de què es guarda memòria tengué lloc ara fa uns 42 anys i afectà al dormitori-alcova de la nau de la part alta del dibuix, que fou ampliat i convertit en finestra el portal que abans hi havia, encarat al frontis principal. Al fons de la nau principal (abaix) bastiren un nou dormitori i feren la mateixa operació que a l'alcova, és a dir, convertiren el portal exterior primitiu en finestra. També condemnaren l'antiga xemeneia de l'actual sala d'estar, segurament perquè devia ser molt fumosa.

L'altra reforma de què parlàvem fou duita a terme fa prop de deu anys i va consistir bàsicament en el descrostat del referit interior, que provocà la desagradable sorpresa de comprovar el lamentable estat de conservació de la bòveda de la nau principal, que obligà a doblar el temps previst en la realització de les obres perquè hagueren de desmuntar tota la bòveda i refer-la de bell nou.

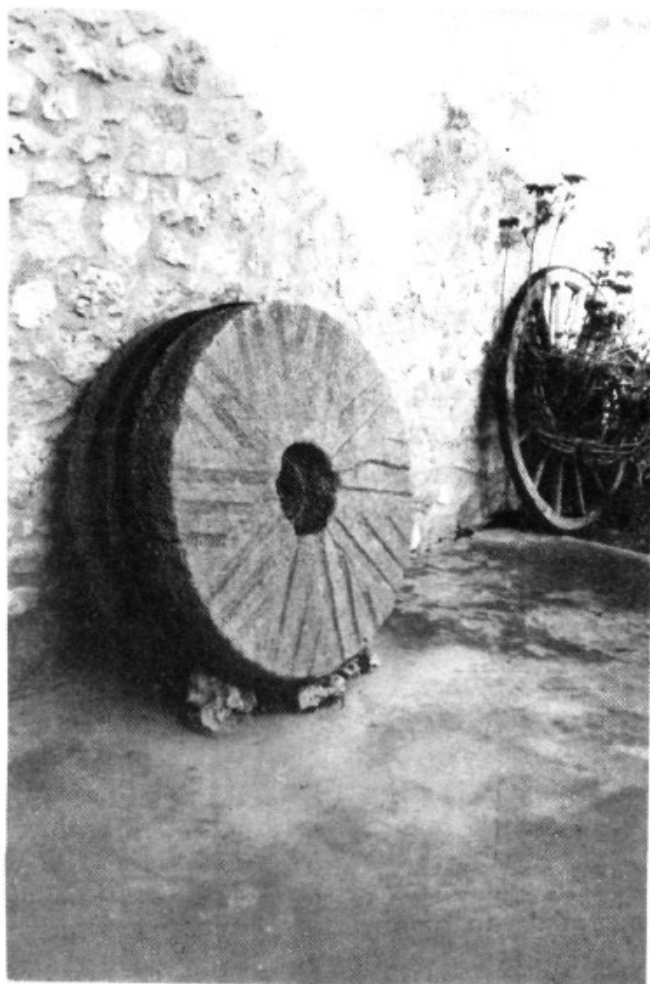
Reconstruïren també el racó de l'escalfapanxes a la sala d'estar i renovaren l'arc principal amb molt bon gust. Engrandiren la cuina descobrint el "secret" on s'amagava el cossi de fer bugada, que havia quedat paredat per una reforma anterior i reconvertiren l'antic rebost en un modern quartet de bany. A la primitiva portassa desmuntaren la menjadora de l'estable i tot l'embigat de la canyissada, que estava molt deteriorat. Dugueren sort perquè es va esbucar abans d'hora, just quan acabaven de desenteular i sense aglapir-hi cap picapedrer. Tambí hi substituïren l'antic trespol mal pla, que feia més baix, per una nova solera de formigó.

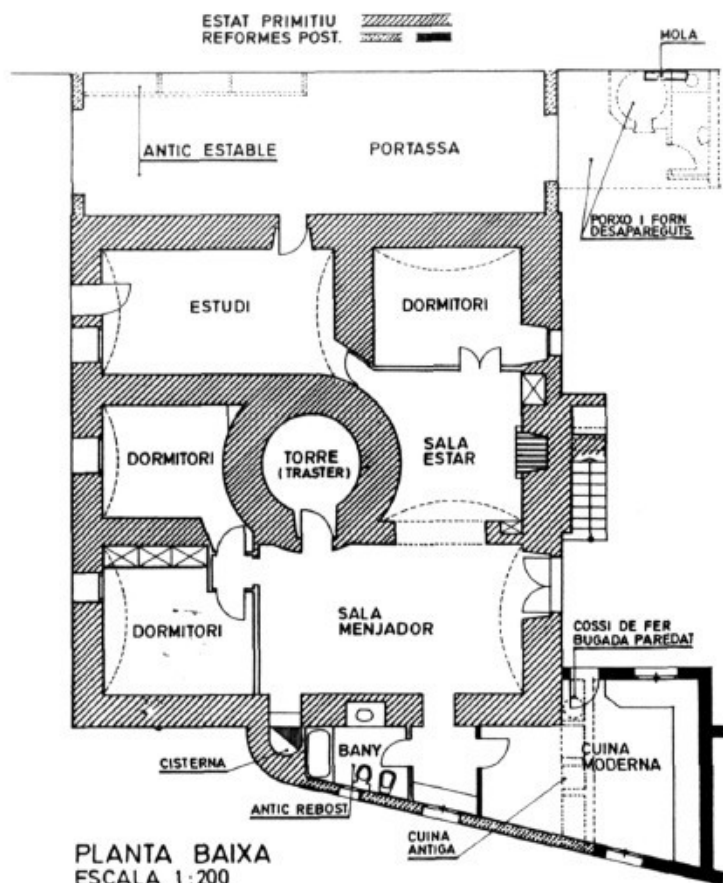
La torre és del mateix tipus que vèiem el mes passat al Molí Nou i té un diàmetre interior de 2'55 m. La part baixa no està comunicada interiorment amb l'envelador i l'usen com a traster. Per això el moliner hi havia de pujar per la mateixa escala exterior que utilitzaven els clients.

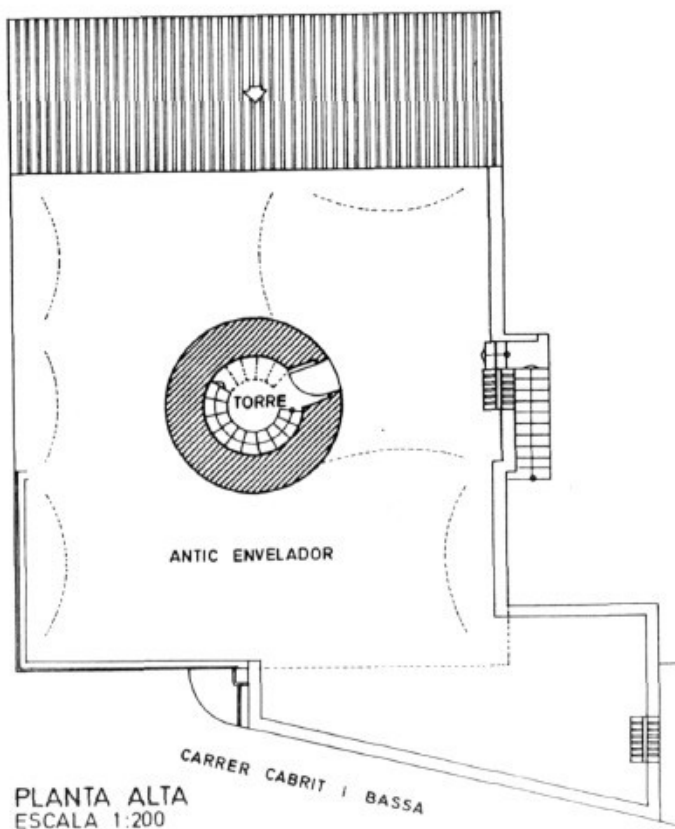
Des del terrat d'envelar s'accedia a la torre i per l'escala de caragol s'arribava al sostre intermig, subaix les moles, on s'ensacava la farina mòlta a través del tremujó que la recollia de les moles al pis superior. Aquest replà final està sostingut per dues reforçades jàceres en bon estat de conservació, una d'alzina i l'altra d'ullastre. Allà dalt hi quedà de testimoni el congreny inferior que serveix avui per aguantar l'estructura de la coberta, d'uralita a dues vertents, que substituí una altra teuladeta que s'havia fet malbé.

Dels mecanismes del molí només queda l'esmentat congreny i les dues moles posades com objectes decoratius a un lateral de la carrera (vegeu fotos). Els anells metàl·lics que envolten aquestes moles són per dissimular la destrossa que un llamp produí un dia de tempesta, quan encara estaven dalt de la torre. Les moles foren davallades fa poc més de 60 anys, quan els propietaris dels molins d'aquell redol encarregaren aquesta feina a mestre Pere Corró, que se'n cuidà de llogar uns ternals a Ciutat i dirigir tota l'operació.

La propietària actual d'aquest molí és Francisca Oliver Amengual, que el va rebre en herència l'any 1966 a la mort de son pare, Miquel Oliver Ramis "Bosso", propietari fins aleshores d'aquest molí. L'amo'n Miquel ho havia rebut del seu pare Llorenç Oliver "Bosso" que havia mort l'any 1940. El pare d'aquest Llorenç, de nom Miquel, fou el darrer moliner que molturà al Molí d'En Bosso; però deixà encara jove aquest ofici, suposam que empès per la crisi del sector, i es dedicà a fer de fuster de... molins de treure aigua, majoritàriament al Pla de Sant Jordi. Però també en va fer pel terme d'Algaida, com el de Sa Cabana i el de S'Hort d'en Falconer, entre d'altres. Aquest ofici era molt perillós: prova d'això fou el desgraciat accident que causà la mort de l'amo'n Miquel, quan va caure d'un andamiatge muntant un molí de ramell a Sant Jordi. Tengué forces per arribar a Algaida, però el mateix vespre va morir.

Sempre al molí hi havia habitat aquesta família de Can Bosso, però després d'haver deixat de molturar va restar uns anys tancat fins que, després de les reformes dutes a terme al voltant de l'any 1950, hi va entrar d'estada l'amo'n Pep Places, que hi habità prop de 10 anys. Després fou llogat a l'amo'n Rafel Vistós que hi va residir per espai de 22 anys, fins que se'n va anar obligat per les darreres reformes amb motiu del casament de n'Antònia Ramis, filla de la propietària actual, i que és

qui ara hi resideix.

I ja per acabar ho farem, com moltes vegades, amb la tradicional cançó popular que fa referència a la picaresca que envoltà l'ofici de moliner. Aquesta diu així:

Quan jo en el cel aniré,
en cas que em digués "Arrere!"
"Escoltau -diré a Sant Pere-
sa dona és sa molinera,
jo vaig ser picapedrer".

Text, plànols i fotografies:

MIQUEL SASTRE "FIOLET"

Segurament si vos topau amb aquest rètol dubtareu si vos trobau a Algaida o al País Basc.

comunicat del PSM

L'Agrupació d'Algaida del Partit Socialista de Mallorca manifesta la seva satisfacció pel fet que a la passada sessió plenària de dia 28 de març fos rebutjada, gràcies al nostre vot i als vots dels altres partits de l'oposició, la proposta del PSOE consistent a concedir al seu regidor Antonio Sureda Mut la dedicació exclusiva a les tasques municipals, cosa que hagués suposat una despesa, totalment injustificada i innecessària segons el nostre parer, d'uns dos milions de pessetes anuals.

Hem escrit que la proposta no era necessària ni justificada, i ho volem explicar, tot i que les argumentacions són d'una evidència molt clara. Trobam que l'Ajuntament disposa d'un nombre suficient de persones dedicades a les tasques administratives; allò que cal, en tot cas, és millorar-ne l'organització i el rendiment, però no la quantitat. Quant a les tasques de caràcter polític, pensam que el regidors que integren l'equip de govern disposen de temps lliure suficient per a resoldre de manera eficaç la gestió d'un Ajuntament com el nostre i que, per tant, no queda justificat de cap manera el fet que una persona s'hagi de dedicar professionalment a dites tasques.

Així doncs, satisfacció de la nostra part per l'estalvi d'uns dos milions que s'haguessin malgastat en cas d'haver-se aprovada la proposta del PSOE. I També, i sobretot, satisfacció per haver contribuït a mantenir el prestigi de la institució municipal, en uns moments d'una crisi molt acusada de la classe política davant de l'opinió pública. Tota l'oposició en conjunt hem anul·lat una proposta que podia ser mal interpretada.

Algaida, vint-i-nou d'abril de 1992

5è aniversari

Titoieta Ràdio fa 5 anys

El dissabte 9 de maig Titoieta Ràdio farà els seus primers 5 anys de vida. No són molts però una data tan significativa sempre s'ha de celebrar. Aquest mes hem volgut aprofitar les pàgines de la revista "Es Saig", per a donar a conèixer la breu història de l'emissora local d'Algaida i els detalls que envolten el projecte que sortosament és una realitat.

Això era i no era...

Titoieta Ràdio, començà a funcionar el mes de maig de 1987. En un principi com a emissora lliure, encara que molt aviat es vincula a l'Ajuntament.

En aquests moments, Titoieta Ràdio, està gestionada per una associació cultural sense ànims de lucre, que fa ús de la freqüència municipal mitjançant un conveni amb caràcter provisional. Aquesta freqüència fou sol.licitada en el seu moment per la totalitat de la plenària de l'Ajuntament d'Algaida. Ara, una vegada publicada al BOE la normativa que regirà el funcionament de les emissores municipals, s'estudia la regularització definitiva de la situació de Titoieta Ràdio.

Un món de possibilitats a la ràdio local.

En aquests moments, l'emissora municipal d'Algaida emet fins a 20 hores setmanals de producció pròpia. Gairebé la totalitat de les emissions es realitza en català. Un grup aproximat de 30 joves és el que té cura de la gestió de l'emissora i de la producció dels programes. Cal remarcar que totes aquestes persones realitzen les seves funcions de forma totalment desinteressada. A més, és destacable l'existència d'un important nombre de col.laboradors ocasionals. Paral.lament a la programació habitual, Titoieta Ràdio, realitza diferents programes especials en consonància amb l'actualitat informativa i la realitat local, incloent-hi, també, retransmissions en directe d'alguns actes i esdeveniments. Per altra banda, hem de dir que l'emissora d'Algaida, ha estat la capdavantera en la producció de programes per la resta d'emissores locals del Pla de Mallorca. Als estudis de Titoieta Ràdio s'han enregistrat diferents espais de divulgació promoguts pels Serveis Socials de la Mancomunitat del Pla. Finalment cal destacar, l'emissió d'una sèrie de programes produïts per les emissores municipals de Catalunya (EMUC): "Un dia a Europa", "Tirant lo Blanc", "Barcelona Olímpica" i "Report".

La figa flor de la radiodifusió de Mallorca.

Titoieta Ràdio, duu a terme, de forma paral·lela a les emissions radiofòniques, un conjunt d'activitats de tipus lúdic-cultural. Per exemple el "Sopar Concurs de Receptes Preparades" o la festa "Puja, puja a l'avió". També ha realitzat campanyes de concienciació com la de "Cre-a-cció", demanant una major participació en la vida cultural de la població.

La preocupació ecològica s'ha reflectit en accions com la "Marxa Ecològica a Castellitx" per la recollida de fems, brutor i deixalles de les voreres dels camins.

100% cotó: rentat a mà o màquina.

Durant els darrers 5 anys, els responsables de Titoieta Ràdio han duit de forma continuada una intensa promoció de l'emissora. S'insisteix especialment en fer conèixer les activitats i els continguts de les emissions a través dels mitjans de comunicació. Al mateix temps, fins ara, s'han tret al carrer una llarga sèrie de materials promocionals (camisetes, carpetes, adhesius, cartells, etc) que s'han distribuït per tot arreu.

Però hi ha qualcú que escolta aquesta emissora?

Jo diria que sí. L'audiència estimada de Titoieta Ràdio a la vila d'Algaida és del 14 per cent. Aquesta xifra inclou només els oients que escolten l'emissora municipal de forma regular dissabte darrera dissabte. El percentatge arriba a un 64 per cent a l'hora de comptabilitzar els oïdors ocasionals. Les dades han estat obtingudes mitjançant una enquesta telefònica. No inclouen l'audiència d'altres zones de Mallorca on es pot sintonitzar perfectament Titoieta Ràdio.

Tornem-hi, que no ha estat res!.

Una important avaria dels equips tècnics ha provocat la suspensió momentània de les emissions regulars de Titoieta Ràdio. Durant les darreres setmanes s'ha treballat intensament per a solventar la situació. Els aparells han estat enviats a un laboratori especialitzat on han estat objecte d'una revisió a fons. Al mateix temps s'ha procedit al desmuntatge del pal de l'antena que ha estat substituït per una nova torreta que ofereix més seguretat. Una vegada solventats els problemes Titoieta Ràdio reiniciarà les emissions regulars el 9 de maig, coincidint amb l'emblemàtica data de la creació de l'emissora.

Els tècnics han aconsellat als promotors de Titoieta Ràdio recuperar l'antic punt d'emissió: el 107.5 de la freqüència modulada. Com recordereu poc abans de produir-se l'avaria s'havia anunciat publicament el canvi del lloc d'emissió en el dial. Ben igual que abans les emissions es realitzaran codificades en stereo, sistema multiplex, qualitat hi-fi.

Algunes fites significatives dins la breu història de Titoieta Ràdio.

- 9 de maig de 1987. Titoieta Ràdio comença a emetre des d'una casa del Carrer des Campet d'Algaida.
- 26 d'abril de 1989. Dotze emissores de ràdio, entre elles Titoieta Ràdio, constitueixen la Federació Balear de Mitjans de comunicació locals.
- 14 de maig de 1989. Titoieta Ràdio posa en marxa una campanya de concienciació en contra de la utilització dels sprays.
- 28 de maig de 1989. El programa "Fer dissabte" organitza el primer sopar concurs de receptes preparades.
- 2 de juny de 1989. L'emissora d'Algaida celebra el seu segon aniversari amb una festa davant l'església.
- 3 de juny de 1989. Titoieta Ràdio emet el primer programa especial dedicat a l'entrega dels Oscars.
- 15 de juny de 1989. El director de cinema, Agustí Villaronga, és entrevistat dins el programa "Temps de Cinema".
- 22 de setembre de 1989. Titoieta Ràdio organitza una excursió al cinema per anar a veure la pel·lícula "Indiana Jones y la última cruzada"
- 1 d'octubre de 1989. Marxa ecològica a Castelltíx.
- 27 d'octubre de 1989. Titoieta Ràdio inicia les emissions en stereo.
- 17 de desembre de 1989. Entrevista a Enric Lloveres, director del Centre de TVE a Catalunya.
- 23 de desembre de 1989. Entrevista a Luis Angel de la Viuda, gerent de programes d'actualitat d'Antena 3 (Madrid).
- 24 de desembre de 1989. Emissió del programa especial "Nit de NadaL" de cinc hores de durada. A continuació retransmissió en directe de "Ses Matines".
- 13 de gener de 1990. Entrevista a Maria Antònia Munar, consellera de cultura, educació i esports del Govern Balear.
- 27 de gener de 1990. Emissió de l'entrevista exclusiva amb Jaume Ferrús, director de la Televisió de Catalunya TV3.
- 3 de març de 1990. Entrevista amb Gabriel Cañellas, president del Govern Balear, coincidint amb la celebració del Dia de les Illes Balears.
- 10 de març de 1990. Tomeu Penya declara a Titoieta Ràdio que li havien proposat acudir al Festival d'Eurovisió.
- 31 de març de 1990. La popular locutora de continuïtat de TVE, Marisa Naranjo, és nomenada padrina d'honor del programa "Fer dissabte".
- 22 d'abril de 1990. Titoieta Ràdio entrevista a Miguel Durán, president de la Once.

- 7 de maig de 1990. El programa "Temps de Cinema" organitza una taula rodona sobre mitjans de comunicació. Hi participaren Biel Mesquida (UIB), Caterina Garcies (RNE), Maties Oliver (Volor), Joan Calafat (Canal 4) i Lina Pons (TVE).
- 9 de juny de 1990. L'emissora d'Algaida intervé en el programa "L'altra ràdio" de RNE-Catalunya.
- 21 de juliol de 1990. Emissió d'un programa monogràfic dedicat a l'alcoholisme promogut pels serveis d'atenció primària de la Mancomunitat del Pla de Mallorca.
- 24 d'agost de 1990. Titoieta Ràdio presenta un projecte per la retransmissió en directe de les sessions plenàries de l'Ajuntament d'Algaida.
- 1 de setembre de 1990. Comença l'emissió de la "Borsa de Treball". Un mini-espai dedicat a les ofertes-demandes de treball promogut pel servei de promoció econòmica de la Mancomunitat del Pla de Mallorca.
- 23 de setembre de 1990. Titoieta Ràdio organitza la Zona. edició del Sopar Concurs.
- 23 de setembre de 1990. Emissió del segon programa dedicat a les Toxicomanies promogut pels serveis socials de la Mancomunitat del Pla de Mallorca.
- 24 de desembre de 1990. Emissió del programa "El 24, Nadal a Titoieta Ràdio". Hi participaren el Bisbe Teodor Ubeda i els consols de 5 països europeus.
- 12 de gener de 1991. Entrevista amb Juan Cueto, director del Canal Plus.
- 3 de març de 1991. Emissió d'un programa especial en directe des de Valldemossa, amb motiu de la celebració del Dia de les Illes Balears.
- 25 de març de 1991. Programa especial Oscars-91. Hi participa l'actriu catalana Amparo Moreno, padrina d'honor del programa "Temps de cinema".
- 25 de maig de 1991. "Nit de ball i rock'n'roll" organitzada pel programa de Titoieta Ràdio "Boogie Woogie Country Girl".
- 10 de maig de 1991. Segona taula rodona sobre mitjans de comunicació dins el programa "Temps de Cinema".
- 18 de maig de 1991. Entrevista amb Aina Moll, coordinadora de la campanya de normalització lingüística
- 24 de juliol de 1991. Inauguració de l'exposició en commemoració del 4art. aniversari de Titoieta Ràdio.
- 9 de novembre de 1991. Festa "Puja, puja a l'avió".
- 12 de desembre de 1991. Titoieta Ràdio supera les 2300 hores d'emissions de producció pròpia.
- 31 de desembre de 1991. Distribució de la felicitació "la panxada del 92".
- 25 de gener de 1992. Titoieta Ràdio inicia l'emissió de l'"Informatiu Diocesà".
- 25 de gener de 1992. Llançament de la campanya "Crea-a-cció".

COL·LEGI "PARE POU"

SETMANA CULTURAL

Sessió
"extraordinària"
a l'Ajuntament

Amb motiu de la Setmana Cultural vàrem visitar l'Ajuntament per a informar-nos sobre el funcionament del Consistori. El Batle, després de saludar-nos, ens convidà a fer una sessió "extraordinària" protagonitzada per nosaltres mateixos, l'alumnat.

Uns alumnes assumiren el paper de regidors i de secretari; els altres assistiren com a públic. Primerament el Batle explicà el mecanisme de les reunions. A continuació debatérem i aprovàrem el tema de conservar tot allò que s'ha realitzat a favor del poble. Acabàrem amb preguntes i un diàleg molt interessant.

ALTRES ACTIVITATS DE LA SETMANA:

- Taller de paper reciclat
- Beremar model (Educació Alimentària)
- Visites culturals a Palma
- Xerrades sobre el medi ambient
- Conferències sobre Sida, Drogues i Orientació Escolar

La Setmana Cultural va ser un intent d'APRENDRE en còntacte amb l'ENTORN

Educació vial per a motivar i aprendre a circular sense perill.

Teatre Escolar: Guió, muntatge, vestuari, escenificació,... tot a càrrec d'alumnes del Cicle Superior.

JUTIPIRI

92

MAIG

La Revista del Cor, la Melsa i el Fetge

proposicions deshonestes

"GRANDES DE ESPAÑA" S.L.

Important empresa en expansió s'ofereix per repartir convidades de noces, batejos i comunions. Servei gratuït.
C/ Isabel y Fernando, s/n. Burgos.

POSAU ALEGRIA AL VOSTRE GAL-LINER! Obsequiau al vostre aviram amb un "calienta-pollas". Una manera pràctica per a tenir els ous frescs tot l'any.

La sala és plena de perfums de laca. Dues dones menjen coca de verdura (lèsbic) preparen-se per quan tu arribis. T'esperen perquè les facis la clenxa al mig (complet). Una rosa llegeix revistes amb francès. Saps que a tu t'agraden les llengües. Una altra, cames obertes, broda, mentra s'eixuga...els cabells? No, una altra cosa. DONES DE LA VIDA. Totes t'esperen.

"GRANDES DE ESPAÑA" S.L.

Important empresa en expansió s'ofereix per a fer traducció simultània als espectacles de mimica. Servei gratuït.
C/ Capitulaciones de Santa Fe, s/n. Puerto de palos.

BRODA-LA TEX. s.a. T'ofereix la seva darrera gran novetat: preservatius brodats amb les teves inicials. Compra'ls. BRODA-LA TEX, preservatius amb personalitat.

TONINA FTALINA AMBIPUR. Em lloc per ambientar el teu cotxe. Hores a convenir.

"GRANDES DE ESPAÑA" S.L.

Important empresa en expansió s'ofereix per a fer a venir a posar taula a ca vostra. Servei gratuït.
C/ Felipe II, s/n. Navalcarnero.

CÀNDIDA SPERTADOR ALHORA. S'ofereix per a cridar-te tots els matins. 8 tons de veus a escollir.

baticor

♥♥♥ TUP-TUP!!! Inagurat el Congrés Internacional de Dones Emblanquinadores del mes de Maig sota el lema: "El tren d'Alta Velocitat Espanyola, l'AVE, i les emblanquinadores. Dues realitats interrelacionades per la dinàmica del moviment". La seva presidenta, na Magdalena Poal i Calç, dirigí unes fortes paraules als assistents en el discurs d'obertura: "Sabeu què vos dic, a vatua el món, que ja està bé de tant de AVE, a vatua el món." Després comentà que no entenia com aquesta AVE havia costat tants de milions, que a casa seva tenia dues polles, tres 'pericos', tres parelles de canaris i un parell de diamants i que només li costaven 540 pessetes cada mes. "Amb un poc de blat mil i de rapitxo estan ben servits", declarà.

♥♥♥ TUP-TUP!!! Sensacional festa al palau de la marquesa Miraqueereslindaquepreciosaeres. El passat dissabte a vespre es reuniren a la casa païral de l'esmentada senyora un gran nombre de convidats per celebrar l'aparició del primer pèl de barba de la filla de la noble dona. La nina, amb un to de veu que de cada vegada anava tornant més greu, agraï als convidats la seva presència. "Gràcies a tots per haver vingut. Som molt feliç perquè ara ja em podré afaitar", declarà.

♥♥♥ TUP-TUP!!! Està previst que a finals del mes de maig s'acabin les obres de construcció de la font monumental que substituirà a l'antic cadafal de la plaça d'Algaida. La font, dissenyada per un important equip de tècnics de telecomunicacions simularà les famoses fonts de Montjuïc. D'aquesta manera s'eliminarà de la plaça l'antic cadafal que, com sabeu, sempre feia nosa a l'hora d'instal·lar la plaça de toros portàtil. Segons una notícia de darrera hora que ens ha arribat a la redacció de JUTIPIRI, la nova ubicació del cadafal serà la placeta de la peixetaria. És previst que a la festa d'inaguració hi actui, entre altres, Maria del Monte i Dyango.

♥♥♥ TUP-TUP!!! Gran festa al galliner de la comtessa Caponada. La passada setmana començaren els actes de la Fira d'Abril. Les gallines d'aquest corral, que sempre han estat un poc gitanes, aprofitaren per mostrar les seves gales. Més d'una vintena de "casetas" s'han instal·lat dins el galliner on, cada dia a partir de les 5 de l'horabaixa, no hi manca ni "manzanilla" ni "pescado frito".

♥♥♥ TUP-TUP!!! Alfredo Amestoy és el darrer gran fitxatge del canal algaidí de televisió per cable on presentarà cada dijous a vespre Què hi tenir dins la qelera? Un interessant espai on podrem conèixer què hi guarda la gent d'Algaida dins els seus frigorífics. Les cases del carrer nou seran les primeres cases que visitarà el popular periodista.

♥♥♥ TUP-TUP!!! Notícia de darrera hora. Segons un telex de l'agència AVECREM PRESS: "xup, xup!".

SA COVA DE PINA: El passat 11 d'abril el "Diario de Mallorca" a l'apartat Hemeroteca va publicar el següent escrit que reproduïm textualment: "Hace 75 años. 11 abril 1917. La Almudaina. -En Pina el vecino don Gregorio Ribas, que estaba construyendo semanas atrás una cisterna en el corral de su casa, hizo explotar un barreno y al abrirse un boquete descubrió unas cuevas de grandes proporciones y con numerosas estalactitas".

Com podeu veure, el descobriment d'aquestes coves fa referència a la cova de Can Tano. És a dir, fa 75 anys, l'any 1917 que es va trobar aquesta cova. Pel que pareix, fou una notícia que va tenir ressò a nivell de les Balears ja que la va recollir un diari important com era La Almudaina. Aquesta cova també figura al mapa de Mascaró Pasarius com a Cova de Can Tano.

Aquesta cova tenia una entrada per un lloc i una sortida per un altre. Travesava per davall el carrer, es podia entrar per una banda del carrer i sortir a l'altre costat. Aquesta cova fou visitada per moltes persones de tota Mallorca, però sobretot dels pobles dels voltants de Pina.

Una prova de la importància que tengué en el seu dia és que es va construir a defora, a l'aire lliure, una capella de pedres per entrar-hi i una escala amb escalons tallats dins la mateixa pedra del terreny per poder-hi baixar; aquesta entrada avui ha desaparegut. En canvi, l'altra entrada encara hi és i s'hi pot davallar; de fet, no fa gaire unes persones entraren per aquí dins la cova.

Quan érem al.lots, ens ficàvem molts de pics dins la cova. Aprofitàvem els ciris apagats i no acabats de cremar del cementeri, després de Tots Sants, i amb ells i espelmes l'anàvem a recórrer i a fer-hi qualque berenada.

Segons el record que tenc, la vos descriuré: s'hi baixava per una escala tallada en el terreny que feia una curva; aquesta escala donava a una sala de forma circular d'uns cinc metres de diàmetre i bastant alta de sòtil, amb un banc de pedra natural per poder seure i que anomenàvem el teatre; era el lloc més ampli de la cova, la part més espaiosa. Després hi havia un passadís que recorria la cova de cap a cap fins a l'altra sortida, a redols es podia anar dret i a altres s'havien d'acotar; aquest passadís devia tenir entre 100 i 150 metres. Anant per aquest passadís hi trobàvem la sala del llac, on hi havia un petit bassiot d'un metre o dos. Hi havia la Presó, que era una enfonyai que tenia uns degotissos a la porta que pareixien les barres d'una porta d'una cel.la de presó. La Mare de Déu era un degotís que semblava una imatge de la Mare de Déu amb el Nin en els braços. A part d'aquests llocs que la gent i els al.lots teníem batiats amb aquests noms, hi havia gran quantitat d'estalactites i estalagmites, degotissos de formes capritxoses, qualcun d'ells ben hermosos. Record també un forat que li dèiem el bufador perquè per allà hi bufava l'aire. També record les rates pinyades que hi havia penjades cap per avall del sòtil aprofitant la fosca de la cova durant el dia, així com la gran frescor que hi feia a l'estiu, i els degotissos d'aigua a l'hivern i també a l'estiu.

Com podeu veure, vos he fet una descripció molt superficial del que record de quan era l.lot; segur que em deix coses, que altres persones potser recordin. Són records d'infantesa que, com jo, deuen tenir molts d'altres pineros, ja que dins la cova hi passàrem estones molt agradables i divertides. Una d'elles fou un dissabte que el temps del recreo casi tots els al.lots de l'escola anàrem a amagar-nos i a jugar dins la cova; el mestre no hi era i ens feia classe de religió Don Toni, el capellà; els al.lots, abusant de la seva bonhomia, ens hi amagàrem i no sortírem fins a les dotze, hora de sortir de l'escola; ell ens cercava pertot i no ens pogué trobar.

Per desgràcia, els al.lots i persones d'avui de Pina no ho poden fer; tal vegada molts no saben ni que hi hagi cova, ja que l'entrada principal, per raons que no vénen al cas, fa un grapat d'anys que va desaparèixer; o sigui, que la capella que es veia damunt el terreny no es veu perquè no hi és i no hi ha cap indici de que allà hi hagués una cova. És una llàstima no poder gaudir de l'hermosura i els encants que tenia aquesta cova natural. No obstant, l'altra entrada, que està dins un corral i no es pot apreciar des del carrer, sí que existeix i per ella s'hi pot baixar. Aquesta entrada és la que Gragori Ribas va descobrir quan feia la cisterna l'any 1917.

ESPORTS

FUTBOL

Els representants del C. E. Algaida, a les diferents competicions, estan una mica baixos d'ànims, ja que, una vegada perduda l'opció a classificar-se en un lloc d'ascens, s'ha caigut en una fluïdor alarmant. Esperam que s'acabi bé la temporada i es prepari bé la pròxima que com aquell que diu ja és aquí.

Resultats de 2ª regional:

Algaida-Horta 4-1

Barracar-Algaida 5-2

Algaida-Montaura 2-2

Valldemossa-Algaida 1-1

Ferriolenc-Algaida 3-2

Porreres-Algaida 5-2

CICLISME

Com cada any, l'equip del "Poc a poc" d'Algaida participa a la Volta al Pla de Mallorca amb un equip molt competitiu per la vàlua dels corredors que hi prenen part a les diferents categories. Hem d'assenyalar la presència de corredors com en Rafel Pistola, Tomeu Gi, Toni Abrines i la incorporació enguany d'en Guillem Ramis juntament amb joves que fan els primers "pinitos" amb les bicicletes acompanyats de veterans com en Guillem Peret o en Felip Llobiner.

Després de la segona prova, els participants

del .Poc a poc comencen a prendre posicions per equips i també individualment a fi d'estar en posicions davanteres dia 7 de juny.

També dins el món de les bicicletes ressenyarem que el nostre paísà Jordi Salas pren part com a amateur a les carreres que es fan arreu de Mallorca demostrant estar en molt bona forma i plantant cara a les primeres figures de Mallorca.

ESCACS

L'equip d'escacs d'Algaida ha acabat la seva participació dins Segona Regional aconseguint mantenir-se una temporada més, encara que les aspiracions a principis de temporada eren de pujar a primera.

El club d'escacs d'Algaida té el projecte d'organitzar el Torneig de Sant Jaume amb la idea d'ampliar-lo a participants de tot Mallorca. Tot depèn de les ajudes que es puguin aconseguir, ja que si fallen els dobbers, es farà com cada any a nivell local.

JOCS ESCOLARS

Pel que fa als escacs, els jugadors algaidins quedaren classificats a la primera ronda comarcal i tres d'ells, en Tomeu

Ripoll i na Bàrbara i n'Antònia Bibiloni, passaran a la final de tot Balears.

En quant a futbet, l'equip benjamí d'Algaida s'ha passejat ja que de 14 partits n'ha guanyat 12, perdut 1 i empatat 1, marcant 74 gols. Dia 22 de maig juguen la final a Campos contra els altres tres classificats dels diferents grups.

I en voleibol, els equips algaidins han quedat classificats primers en totes les categories en què han participat.

Benjamins masculí i femení.

Alevins masculí i femení.

Infantils masculí.

Els quatre primers equips disputaran la final de Mallorca al Rafal Vell dia 8 de maig i els infantils masculins dia 29 de maig al Prínceps d'Espanya.

Direm també que dins l'esport del voleibol Algaida compta amb un equip infantil federat que ha quedat campió de grup i també disputarà les finals.

I els majors també tenen el seu equip de volei: han participat al Torneig de Penyes i han quedat

quints entre 17 equips participants.

JOAN TROBAT

PINA... (ACABAMENT)

CAÇA: Un grup de caçadors han repoblat els baixos de Pina amollant unes 250 guàtleres esperant que facin cria. És una bona mesura per conservar i poder caçar, però potser no basta ja que es precis fer qualche cosa més, que els caçadors canviïn de mentalitat i si volen que hi hagi caça l'han de cuidar.

NOCES: Per acabar, volem donar l'enhorabona a dues persones de Pina lligades a ES SAIG amb motiu dels seus casaments. En Jaume i N'Àngela: com sabeu, en Jaume és el que reparteix ES SAIG a Pina i fa que vos arribi el més ràpid possible. I també en Guillem i n'Aina Maria: en Guillem va col.laborar una bona temporada en la redacció d'aquest plana. A ells i a les seves dones, la nostra felicitació.

XESC OLIVER

L'AJUNTAMENT INFORMA

ESCOLA D'ADULTS

El passat dia 30 d'abril va tenir lloc la cloenda dels cursos de l'Escola d'Adults de la Mancomunitat Pla de Mallorca.

Amb una exposició organitzada pels alumnes i un sopar al Restaurant Binicomprat d'Algaida.

A l'acte hi assistiren el Delegat del Ministeri d'Educació i Ciència D. Andreu Crespi, i el Director General de la Conselleria de Cultura el Sr. Rotger, a més dels batles dels diferents pobles que conformen la Mancomunitat del Pla.

El sopar va reunir a unes 400 persones.

A Algaida, enguany s'han fet els següents cursos: alfabetització, preparatori, formació bàsica nivell II, preparació proves lliures FP, anglès, català, taller de fil, Mecanografia, comptabilitat, taller de redacció, ortografia, Auxiliar de clínica, cuina, etc.

El cursos a Algaida s'han realitzat a les aules del Col·legi públic Pare Bartomeu Pou.

Aquets cursos estan subvencionats, per la Mancomunitat del Pla, pel Ministeri d'educació i per la Conselleria de Cultura i l'INEM.

TROBADA DE TREBALLADORES FAMILIARS DE LES COMARQUES DE PALMA, MANACOR I DE LA MANCOMUNITAT DEL PLA.

Aquesta trobada es va celebrar al col·legi públic d'Algaida. Va obrir l'acte el Batle d'Algaida en representació de la Mancomunitat Pla de Mallorca. La trobada comptava amb l'assistència dels responsables del programes de SAD dels centres comarcals del CIM de Palma perifèria (Bartomeu Barceló) i de Manacor (Miquel Cladera). També hi va participar la Coordinadora dels Serveis Socials de la Mancomunitat (Petra Juan).

El número de Treballadores Familiars assistents va ésser de 28, pertanyents als municipis de:

Campos	2
Llucmajor	4
Sóller	3
Mancomunitat del Pla	12
St. Llorenç	1
Manacor	3
Felanitx	2
Consell (Educadora)	1

Punts tractats:

- La preocupació pel reconeixement oficial del títol de treballadora familiar.

- Interès per conèixer la situació de les TT.FF. als altres països europeus que compten amb aquest servei.

-Preocupació generalitzada pel límit contractual dels 3 anys.

- Concepció que tenen els polítics del SAD i de les treballadores familiars.

L'AJUNTAMENT INFORMA

- Proposta formal de constituir una assosciació de les TT.FF. de tota l'Illa per tal de defensar els interessos d'aquest.

EL DARRER PLENARI

L'Ajuntament acordà per unanimitat el següent:

1.- Adherir-se i donar suport a la campanya "Iguals en drets", dirigida a fer possible la superació d'unes injustícies tan greus com el racisme i la xenofòbia.

2.- Promoure en totes les seves actuacions una visió democràtica i solidària de la diversitat cultural, ètnica i racial i promoure la integració de tots els ciutadans, sense marginacions, dins la cultura pròpia de Mallorca.

3.- Instar al Govern Espanyol per a què faci tot el possible per ajudar al poble Saharai, mitjançant ajuda humanitària i recolzament, per a què, com més prest, es celebri un referèndum amb totes les garanties democràtiques, que torni a aquest poble la seva sobirania sobre el Sahara.

4.- Comunicar aquets acords a totes les persones i entitats promotores de dita campanya, així com al Parlament de les Illes Balears.

XERRADA SOBRE:

El voluntariat de Creu Roja.

DATA: 8-V-92.

HORA: 21 hores.

LLOC: C/. Rei nº3-1º, Saló d'Actes "La Caixa".

COBRANCES

Impost sobre vehicles de tracció Mecànica. Aquest mes de maig s'ha obert el Termini del pagament de l'Impost sobre vehicles de tracció Mecànica.

Els llocs i dies de cobrança, seran els següents:

Algaida: Ajuntament, c/ Rei nº 8, de 9 a 13 hores.

Dies: 8, 15, 22 i 29 de maig.

5, 12, 19, 23, 24, 25, 26 i 30 de juny.

Pina: A la Casa Municipal, C/. Sant Damià 4, de 9 a 13 hores.

Dia: 6 de juny.

Randa: Al forn, C/. de Sa Font, de 9 a 13 hores.

Dia: 13 de juny.

Palma: Al servei de Recaptació de l'Ajuntament d'Algaida. C/. Nicolau de Pax nº 21.

La resta dels dies hàbils.

A partir del dia 1º de juliol tots els rebuts pendents tendran un recàrrec del 20% més gastos.

L'AJUNTAMENT INFORMA

SERVEI D'AIGUA.

L'Ajuntament sobre el retràs en la cobrança dels rebuts d'aigua, ha decidit posar el cobro directament als bancs dels rebuts fins a 20.000.-P.

Per altra part, els rebuts que pugin a quantitats superiors a aquesta, es notificaran als particulars per tal de què dins un termini més o menys curt de temps puguin acudir a les oficines municipals per tal d'establir l'ajornament de les citades deutes.

Per qualsevol dubte sobre el particular passau per l'Ajuntament.

CONSORCI D'AIGUA.

El Consell Insular va mantenir recentment una reunió en tots els Batles dels pobles que conformen la Mancomunitat Pla de Mallorca i el de la vila de Porreres, amb motiu de posar en marxa un Consorci per finalitzar totes les obres a aquets municipis de xarxa d'aigua potable i sanejament, així com per establir el manteniment i conservació d'aquestes xarxes.

Segons els representants del Consell aquesta institució no pot mantenir totes les aportacions que fins ara venia aportant a aquest pla, i per tant es vol resoldre aquesta mancança contractant una empresa que aportí una part dels doblers necessaris per executar-les i, a la qual se li atorgaria una concessió per explotar el servei durant 25 anys, tenent al seu càrrec el manteniment i conservació de les xarxes.

Al parèixer per aquestes obres el Consell hauria d'aportar uns dos mil milions de pessetes i solsament en pot aportar uns mil milions.

Per tant, aquesta empresa n'hauria d'aportar uns mil milions.

Segons el Consell Insular, si els Ajuntaments continuassin aportant el 25% del cost de l'obra, que en el cas d'Algaida, Pina i Randa pot superar la xifra de cent milions de pessetes, el preu de l'aigua serà d'unes 73P/m³, i amb una quota de serveis d'unes 497P (cada dos mesos). Si els Ajuntaments no aportassin el 25% el qual suposaria eliminar les Contribucions Especials, el preu de l'aigua serà d'unes 103P/m³, i una cuota de serveis de 591P (cada dos mesos).

MODIFICACIÓ DE PROJECTE.

Davant certes deficiències en el projecte d'aigua potable i sanejament sobre el nombre d'escomeses necessàries pel poble d'Algaida, l'Ajuntament ha posat en marxa la modificació de dit projecte. Aquesta consistirà bàsicament en eliminar la xarxa que transcorria per la Carretera de Manacor, ja que aquets collectors Generals i la Depuradora, amparats en la nova llei del Cànon d'aigua, correspon efectuar-los al Govern Balear. El pressupost previst per la xarxa esmentada s'emprerà per completar el projecte que respecte al nombre d'acomeses. Les deficiències tècniques esmentades es remunten a la confecció dels projectes que serviren de base per sol·licitar la inclusió al Pla del Consell Insular, ara fa uns quants d'anys.

UNA XERRADETA... (acabament)

Arribàrem a ser molts, però és que hi havia molta feina: poesia, glosat, prosa, redacció, carrosses, festa damunt s'era, dinar pels membres del jurat, etc,etc. Vull dir, amb molta satisfacció, que a més de la gent de la comissió eren moltíssims els qui col.laboraven en cos i ànima i això féu possible la continuïtat.

-La continuïtat fins...?

-Fins l'any 1980, que fou el darrer any.

-El motiu?

-Com he dit abans, hi havia molta feina, malgrat fóssim molts els col.laboradors, i això sempre cansa; però, i això és una opinió personal, crec que va pesar més el tema econòmic que cap altre.

-Com es mantenien, econòmicament, els premis?

-Sempre anàrem molt justets, i si faltava res...Teníem ajudes de la par-ròquia, de l'Ajuntament, d'entitats diverses,...i de particulars a base de donatius anònims. També acudírem a fer rifes i coses així. Avui poden semblar xifres ridícules, però els primers pressuposts anàvem per les 40.000% (i els donatius de particulars eren de 7000 a 12000%, quantitat important, com veus). Però no bastaven els doblers, i el 71, com que hi havia un dèficit de 16.500%, haguérem de fer uns estatuts a fi de poder conseguir ajuda de l'Ajuntament. Quan es va implantar l'entrega de la Rosa d'Or els premis es feren molt més atractius, però aviat el preu de les roses es varen disparar i el pressupost també.

-Quan torren a renéixer?

-L'any 90. La idea seguia latent entre noltros...Fou n'Esteve Vanrell, essent batle, qui es va interessar i ens en parlà a uns quants, que tot

d'una l'agafàrem de la paraula i ens tornàrem a posar en marxa. L'es-quema és similar, però hi ha canvis importants: per exemple, noltros només ens hem de preocupar (i ja n'hi ha) dels propis premis: poesia, glosa i narrativa. Pel que fa al problema econòmic, l'Ajuntament se'n fa càrrec.

-Vos heu plantejat canvis o innovacions?

-Sí i no. No hi ha res en concret, però el que sí està molt clar és que estam oberts totalment a suggeriments que seríem els primers en agrair sempre que fos per millorar.

-Recordes qualche anècdota, però que no sigui com la d'enguany que no hi hagué jurat ni quasi premiats..?

-Homo, pensa que l'any qui ve farà 25 anys que s'iniciaren aquests premis Castellitx, i en 25 anys n'hi ha de tot color, moments bons i no tan bons...Record que un any, i era curolla den Martorell, es va anunciar un "premi sorpresa", i un parell de setmanes abans anaren a agafar un cabrit de la muntanya, i s'horabai-xa, quan es va anunciar el premi i es va obrir la gàbia (que estava ben tapada, ningú sabia què hi havia), el cabrit va partir i tota la joventut darrera...L'agafaren ben lluny de s'era.

Els records són molts i, en conjunt, ben agradables. Voldria acabar repetint l'agraïment a tots els qui han col.laborat durant tants d'anys, però també vull recordar que sense la participació dels molt nombrosos concursants, premiats i no premiats, no hauria estat possible arribar aquí on som.

JOAN MULET

UNA XERRADETA AMB...

JOAN FÍOL

Des de fa molts d'anys, aviat en farà 25, el dia de la Pau, és a dir, el dimarts de Pasqua, a Castellitx té lloc l'entrega dels premis literaris, acte al qual assisteix un ample grup de gent interessada en aquests temes, mentre la gent més jove juga i crida per defora. Ens hem assegut amb en Joan Fiol Amengual perquè ens en parli ja que ell fou un dels "fundadors" dels Premis Castellitx.

-Com va néixer la idea del Certamen Literari?

-Aquesta curolla va sorgir devers els anys 66 o 67, quan la festa de la Pau tenia uns moments de decadència, en què la gent a penes acudia al pancaritat, i els que quedaven a dinar tot d'una partien cap al poble; molts aprofitaven aquest dia per anar de compres a Ciutat. La iniciativa va sortir d'en Joan Martorell, rector d'Algaida aleshores, que ens va parlar a Don Joan Pizà, a en Joan Perelló de l'Acadèmia i a mi mateix per veure quina manera hi hauria de revitalitzar la festa, i es posà damunt la taula la creació d'uns premis literaris de poesia. Record que, ja de tot d'una, s'hi afegiren en Biel Torres i en Xesc Mudoy, i anàrem a parlar amb Don Guillem Colom, que va trobar bé la idea, i posàrem fil a l'agulla. El mateix any, 1968, va néixer el Certamen Poètic en honor de la Mare de Déu de la Pau, que inicialment podia ser en castellà o mallorquí. El primer Jurat estava format per Don Guillem Colom, Don Bernat Vidal i Tomàs, Dª Antònia Suau, En Llorenç Moyà Gelabert i Don Josep Capó. El mantenidor fou en Biel Janer Manila, i el primer premi estava dotat amb 5000*l* i medalla de plata, el segon 2000*l* i medalla de bronze, i un premi de 3000*l* per autor local. Era el 16 d'abril de 1968.

-Aviat va evolucionar?

-El segon any ja es va incloure una secció de glosat, ja que hi havia participació en poesia que s'havia de considerar glosat, molt més popular dins Algaida. Per estirar i interessar un poc més els joves, es va crear un concurs de redacció i el concurs de carrosses, que va animar molt la cosa. Al jurat hi havia Don Francesc de Borja Moll, en Llopart de la Penya, en Biel Janer i en Pere Mulet. El mantenidor fou un tal Joan Mulet...

-Me sona aquest nom. Quan va canviar la temàtica?

-Molt aviat, el tercer any, crec, la temàtica es va fer lliure i el català fou l'idioma obligat, i, a més, es va crear un premi de narració. Naturalment la gent que formàvem part inicialment de la Comissió es va ampliar notablement; no vull dir noms (i ja me sap greu haver dit els primers) perquè sempre hi ha el perill de deixar algú i seria imperdonable.

(Segueix a la pàgina anterior)